

підприємства». [3, с. 483]

Першим етапом знайомства з концепцією бухгалтерського обліку, є вивчення його методів. Тому виникає питання, що таке метод бухгалтерського обліку? Терміном «метод» в даному випадку визначається сукупність можливих і прийнятих способів, що дозволяють відобразити повноцінну картину фінансово-господарської діяльності підприємства. Методи включають в себе особливі прийоми контролю об'єктів бухгалтерського обліку.

Підводячи підсумки, можна сказати, що за допомогою бухгалтерського обліку формуються і узагальнюються всі відомості про стан підприємства, його майно, джерела його утворення, господарських і фінансових процесів та їх результати. Дана інформація, отримана за допомогою бухгалтерського обліку, дозволяє прогнозувати подальші перспективи діяльності та розвитку підприємства.

1. Садовська І.Б. *Бухгалтерський фінансовий облік [текст]: навчальний посібник для вищих навчальних закладів.* / Луцьк. нац. техн.ун-т. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 56с

2. Сопко В. В., Завгородній В. П. *Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник / Київський національний економічний ун-т. – К., 2000. – 100с.*

3. Павликівська О.І. *Проблеми розвитку теорії та практики бухгалтерського обліку в постіндустріальному суспільстві / О.І. Павликівська, Л.І. Марущак // Сучасні проблеми економіки та менеджменту. Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – С. 482-483.*

Т. І. Дзьордзь, А.І. Брикайло

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Однією з важливих складових ефективної діяльності будь-якої організації незалежно від форми її власності та виду діяльності є адекватне, своєчасне, впорядковане інформаційне забезпечення. Відомо, що більш ніж 80 % інформації на підприємстві формується на основі облікових даних. Тому якісне інформаційне забезпечення функціонування підприємства значною мірою залежить від правильно організованого ведення бухгалтерського обліку. З метою забезпечення користувачів об'єктивною, достовірною, оперативною інформацією про діяльність підприємства необхідно дотримуватись відповідних правил, які мають бути зафіксовані у наказі та положеннях про облікову політику.

Питання формування та реалізації облікової політики підприємств знайшли відображення в працях українських вчених: М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, Г. Г. Кірейцева, Л. М. Кіндрацької, Ю. А. Кузьмінського, М. В. Кужельного, В. Г. Лінника, М. С. Пушкаря, П. С. Безруких, Н. П. Кондракова, С. Л. Коротаєва, М. І. Кутера, С. О. Ніколаєва, В. Ф. Палія, Л.З. Шнейдмана, В. А. Шпак.

Бухгалтерський облік як важливе інформаційне джерело для управління підприємством та зовнішніх користувачів вимагає системної організації та належного формування облікової політики. Термін «облікова політика» виник у зв'язку з реформуванням бухгалтерського обліку відповідно до ринкових відносин та міжнародних стандартів. В Україні термін офіційно введений в 1999 р. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV. Виникнення облікової політики ґрунтується на тому, що законодавством передбачається використання альтернативних варіантів обліку, а роль бухгалтера на підприємстві змінюється від простого реєстратора господарських операцій до активного учасника їх здійснення. Облікова політика підприємства включає сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та

подання фінансової звітності [1].

У наукових та нормативних джерелах зустрічаються різні визначення цієї категорії. Так, М. Т. Левочок вказує, що політика обліку – це сфера нормалізації обліку через певні правила, стандарти, методологічні норми з метою визначення загальних і докладних принципів функціонування обліку в даній країні на певний період часу [2]. П. С. Безруких, В. Б. Івашкевич, Н. П. Кондраков дають таке визначення: «Облікова політика – це вибір підприємством конкретних методик, форм, техніки ведення і організації бухгалтерського обліку, виходячи з встановлених правил і особливостей діяльності (організаційних, технологічних, чисельності і кваліфікації облікових кадрів, рівня технічного оснащення бухгалтерії)» [3]. Т. В. Барановська вважає, що облікова політика – це вибрана підприємством, з урахуванням встановлених норм та особливостей, методологія бухгалтерського обліку, яка спрямована на досягнення його цілей і завдань та використовується з метою забезпечення надійності фінансової звітності та якісної системи управління [4]. Отже, більшість авторів облікову політику визначають як сукупність способів ведення бухгалтерського обліку.

Формування облікової політики відбувається на трьох рівнях: 1) міждержавному – розробка правил і принципів функціонування бухгалтерського обліку в межах об'єднання держав; 2) державному – встановлення загальних правил, стандартів ведення бухгалтерського обліку; 3) підприємства – сукупність способів і прийомів ведення бухгалтерського обліку, що прийняті на підприємстві та відповідають особливостям його діяльності. Облікова політика на міждержавному і державному рівнях має обов'язковий характер, формується на загальних засадах ведення бухгалтерського обліку. Керуючись вимогами першого і другого рівнів, на підприємстві формують власну облікову політику, враховуючи конкретну ситуацію його діяльності. Ступінь свободи підприємства у формуванні облікової політики обмежений державою шляхом прийняття законів, положень, постанов та інших нормативних документів, у яких є допустимі варіанти альтернативних рішень здійснення облікових процедур.

До основних недоліків, пов'язаних з формуванням облікової політики, можна віднести: формальність при складанні наказу про облікову політику, необґрунтованість елементів і дублювання окремих пунктів нормативних документів; ігнорування змін нормативної документації та не відображення їх в наказі про облікову обліку; відсутність структуризації наказу про облікову політику, неповне висвітлення питань формування обліку окремих об'єктів; не розробляється облікова політика щодо формування обліку, а саме: не наводиться в ній або додатках до неї робочий план рахунків, графік документообігу, перелік облікових реєстрів тощо; відсутність розробки облікової політики щодо управлінського обліку [5].

Формування облікової політики сприяє уникненню помилок у фінансовій звітності, особливо якщо підприємство складається з значної кількості структурних підрозділів, тому формування методики облікової політики актуальне. Проте необхідно пам'ятати, що при складанні облікової політики можна керуватися не тільки професійним судженням, але й існуючим законодавством та нормативними документами. Проблеми виникають вже на самому початку роботи над обліковою політикою, а саме при визначення пріоритетних напрямків побудови бухгалтерського обліку. Керівник підприємства може мати на меті різні цілі, які впливатимуть на розробку документа

Удосконалення облікової політики має рухатися шляхом актуалізації облікової політики та підвищення її якості. Облікова політика переважно повинна містити положення з організації ведення бухгалтерського обліку на окремому підприємстві, а тому перспективним є розробка державою нормативних актів відповідного рівня, що

зведуть до мінімуму невизначеність з методичних питань ведення обліку на окремому підприємстві. Отже, формування облікової політики – складний процес, що вимагає наявності організаційних, технічних, кадрових і не закінчується після затвердження Наказу про облікову політику, а продовжується до моменту припинення діяльності підприємства.

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

2. Левочок М. Т. Основні засади облікової політики підприємства / М. Т. Левочок // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології організації. – 2008. – № 1. – С. 36-39.

3. Бухгалтерский учет: учебник / П. С. Безруких, В. Б. Ивашкевич, Н. П. Кондраков ; ред. П. С. Безруких. – [3-е изд., перераб. и доп]. – М : Бухгалтерский учет, 1999. – 624 с.

4. Барановська Т. В. Облікова політика підприємств в Україні: теорія і практика: автореф. дис..... канд. екон. наук : 08.06.04 / Т. В. Барановська ; Нац. аграр. ун-т. – К., 2005. – 21 с.

5. Бойчук Т. Формування облікової політики підприємства: мета, побудова та сфера застосування / Т. Бойчук // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 6. – С. 36-38.

Д. Д. Дідик

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АУДИТ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Одним із найскладніших та найбільш відповідальних видів аудиторської перевірки є перевірка фінансових результатів та реального фінансового стану діяльності суб'єкта господарювання. Складність та відповідальність аудиторської перевірки фінансових результатів діяльності підприємства також пояснюється тим, що саме даний вид перевірки становить найвищий ступінь аудиторського ризику. Також, залежно від того наскільки виконана аудиторська робота є повною і наскільки об'єктивним є аудиторський висновок залежать правильність і повнота не менш важливого напрямку аудиторської діяльності – визначення подальшої фінансової стратегії суб'єкта господарської діяльності.

Проблеми аудиту фінансових результатів в сучасних умовах розглядаються у працях вітчизняних вчених Білухи М.Т., Дем'яненка М.Я., Гайдуцького П.І., Гарасима П.М., Кірейцева Г.Г., Кужельного М.В., Лінника В.Г., Осадчого Ю.І. та інших. Питаннями аудиту формування фінансових результатів та відображення їх у звітності займаються Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Зубілевич С.Я., Петрик О.А., Редько О.Ю., Сопко В.В.

Серед проблем аудиту фінансових результатів науковці виділяють та конкретизують наступні елементи: нестабільність законодавчої бази; формальний підхід до здійснення аудиту фінансової звітності; намагання стандартизації фінансової звітності у відповідності до міжнародних стандартів; використання шаблонних методів при здійсненні аудиту об'єкта перевірки; незрозумілість для керівництва підприємства необхідності проведення аудиту; недостатній рівень розуміння аудитором діяльності підприємства.

Аудит, відповідно до Закону України „Про аудиторську діяльність“, – перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів, та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам. Інші роботи, які не пов'язані з аудитом (перевіркою) фінансової звітності отримали назву аудиторських послуг.

Мета аудиту – сприяння ефективності роботи, раціональному використанню